

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۳/۰۱

پوهاند نصرالله ستانکزی

برگ های از تاریخ حقوق افغانستان (قسمت پانزدهم)

وثایق بیعت به سردار عبدالله جان ولیعهد امیر شیر علی خان

در زمامداری های قرون گذشته معمول بدان بوده که شاهان ولیعهد خویش را مطابق عرف معمول به عنوان جانشین انتخاب مینمودند . اما امیر شیر علی خان در تاریخ معاصر افغانستان خلاف روش معمول ولیعهد اش را از طریق یک لویه جرگه گماشت . در سال ۱۲۴۴ خورشیدی مطابق ۱۸۶۵ میلادی امیر شیر علی خان با تدویر یک لویه جرگه که خودش آن را ریاست می کرد ؛ ضمن تایید سلطنت اش توسط آن جرگه ولیعهدی فرزند هفت ساله (یا ده ساله) اش سردار عبدالله جان را مسجل نمود .

بعداز تصویب لویه جرگه در مورد انتخاب عبدالله خان در نماز عید اضحی در عیدگاه کابل در حضور هزاران نفر از مردم کابل و اطراف آن (لوگر ، کوهستان ، پنجشیر وسایر توابع آن) در موجودیت شاه ولیعهد او عبدالله خان اعلان شد .

جریده شمس النهار در شماره شوال المکرم سال ۱۲۹۰ هجری قمری خود ضمن آن که خلاصه وثایق مربوط را نشر کرده جریان مختصر موضوع را چنین بیان داشته است : « و آن این بود که بمرور عرصه ده یوم شما جمله اراکین و خیرخواهان سلطنت خداداد را جمع نموده مشوره و شورای از شما در باب ولیعهدی غره ناصیه حشمت و کامگاری قره باصره دولت و بختیاری شخص دولت و سلطنت را جاناعنی سردار عبدالله خان خلف الصدق خود طلبید چنانچه شمایان همه متفق اللفظ مشوره تام و عام داده این امر را موجب رفاهیت و امنیت عام و خاص و صغیر و کبیر دانستید چنانچه به سبب ان مشورت که چند روز پیش داده بودید در این محفل مینو سواد الحال مجتمع گردیدند شما از جانب امیر ذوی العز والشان ابوالفتح معین الدین امیر شیر علی خلد الله ملکه و سلطانه ابلاغ و بیان مینمایم که آن چه شمایان در نصب سرو برارنده سرابستان مملکت و افتاب فرورنده سپهر سلطنت هیولای دولت و هیکل سلطنت را جان اعنی سردار عبدالله خان به عهده ولیعهدی مشورت و صلاح دادید امیر صاحب ممدوح را منظور است و به موجب پسندید شما امروز سردار والاشانرا در این جلسه حاضر نموده امیرالمومنین از جانب خود سردار عبدالله جان را ولیعهد ساخته و مقرر نموده اراده بیعت گرفتن ولیعهدی او را از شمایان دارد . »

بعداً ؛ این دو وثیقه در حضور هزاران تن خوانده شد :

وثیقه نخست که از جانب اهالی کابل و اطراف آن ترتیب گردیده بود در قسمت آن چنین آمده بود : «مایان جمله حاضرین و غایبین که از جانب شان وکیل مطلقیم اقرار مینمایم که این ولیعهد مایان را منظور است که در فدای سر و مال و جان در خدمات بندگان اشرف امیر صاحب بهادر و بعد از امیر صاحب بهادر در خدمت ولیعهد به

هیچگونه تقصیر و دریغ نخواهیم کرد و اگر سر موی از این عهد مخالفت ورزیدیم خدا و رسول خصم ما باد و در دول دیگر هم بدنام عالم تصور شویم.»

قرار تحریر شمس النهار این بیعت را تقریباً دو هزار مهر و توثیق نموده بودند.

وثیقه دوم که از جانب امیر شیرعلی خان مبنی بر قبولی سردار عبدالله جان توثیق گردیده با اختصار به متن ذیل آمده است؛ «حسب پسندید اراکین و خوانین و رعایا و تجار این دولت خداداد قره باقره حشمت و کامگاری شخص سلطنت را جان اعنی سردار عبدالله خان را ولیعهد مقرر نمودم و ابن خم محض بنابر خیر خواهی سلطنت خود که از قضا که در آن جز رضا چاره نیست امری روی دهد در انتظام امور سلطنت فرقی بظهور نرسد حتی الوسع چیزی متعلق بمن بود بانجام رسانیدم باقی مفوض بخالق لایزال است. به ولیعهد نصیحت میکنم که در صورت اطاعت و وفاء عهد بیعت جمله رعایا و برابرا و اراکین و خوانین و ملازم و غیر ملازم این سلطنت بمنزله فرزندان خود تصویریده در رعایت حفظ حقوق ایشان که بموجب احادیث بدمه پادشاه وقت واجب می باشد در ادای آن کوتاهی نوزد که یوم الحساب پرسیده خواهد شد.»

با خوانش آن وثایق قرار اظهار گزارشگر شمس النهار صدا های تایید و شادی بلند گردیده و با شلیک ده ها مرمی توپ و تفنگ مراسم به پایان رسید.